

СМЈЕРНИЦЕ ЗА ВИЗУЕЛНИ ИДЕНТИТЕТ

У складу са стандардима Међународне федерације друштава Црвеног крста и Црвеног полумјесеца

Хуманост

Непристрасност

Неутралност

Независност

Добровољност

Јединство

Универзалност

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
ЗНАК, ЛОГОТИП И БРЕНД.....	3
Логотип организације.....	4
СМЈЕРНИЦЕ ОРГАНИЗАЦИЈАМА У СТРУКТУРИ ЦКРС ЗА ИЗРАДУ И ПРИМЈЕНУ ЛОГОТИПА.....	5
ПРИМЈЕНА ЛОГОТИПА.....	10
Логотип на производима намијењеним продаји или бесплатној подјели.....	11
Истицање знака и логотипа Црвеног крста на зградама и возилима.....	15
Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са партнерима у пројектима.....	19
Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са партнерима изван Покрета.....	20
Партнерства са властима, оружаним и безбједносним снагама и цивилним друштвом.....	21
КОМЕРЦИЈАЛНА УПОТРЕБА ЗНАКА И ЛОГОТИПА.....	23
Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са комерцијалним партнером.....	24
Посебна правила при сарадњи са комерцијалним партнерима.....	25
ПРОМОТИВНИ МАТЕРИЈАЛИ - ПРИЈЕДЛОЗИ.....	29
Препоручена палета боја.....	30
Визиткарте.....	31
Коверте.....	32
Меморандуми.....	33

Публикације и брошуре.....	35
Презентације.....	36
Акредитације.....	36
Службене легитимације.....	37

УВОД

“Смјернице за визуелни идентитет” је документ који детаљно, на конкретним примјерима, разрађује све оно што једној организацији у структури Црвеног крста Републике Српске може затребати у свакодневној интерној и екстерној комуникацији. Сачињен је на основу генералних смјерница Међународне федерације друштава Црвеног крста и Црвеног полумјесеца (МФЦКиЦП), те је у потпуности усклађен с препорукама МФЦКиЦП за израду и примјену визуелних рјешења.

Визуелни идентитет је основни алат презентације те је као такав изузетно моћан. Његова је функција осигурати препознатљивост и видљивост организације, а има незамјењиву улогу у грађењу свијести о организацији у јавности. Наиме, визуелни идентитет представља организацију у јавности, те стога, уколико је јединствен и досљедан, снажно доприноси креирању имиџа и репутације организације. Осим тога, једна од најважнијих функција коју визуелни идентитет има јесте креирање лојалности запосленика и волонтера према организацији и поистовјећивање људи који раде за организацију са вриједностима организације.

За организације које припадају Међународном покрету Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, (у наставку текста Покрет) визуелни идентитет има још једну важну задаћу – он одражава цјеловитост Покрета, односе између различитих огранака у цјелокупној структури и помаже при идентификацији појединачних организација са националним друштвима и Покретом.

Наша визија у Црвеном крсту Републике Српске је да све форме комуникације у земљи досљедно одражавају наш идентитет те да постигнемо да сва формална комуникација на нивоу читаве Републике Српске буде идентичног квалитета. Ефективна комуникација визуелног идентитета је од стратешке важности за дјеловање и видљивост Покрета у цјелини, па тако и за организације у структури ЦКРС. Зато смо припремили ове смјернице као упутство за правилан развој и кориштење елемената визуелног идентитета свим организацијама у структури ЦКРС: на општинском, градском, регионалном (координационом) и републичком нивоу. Намјера нам је олакшати организацијама у Републици Српској да своје драгоцене ресурсе усмјере на садржај активности тако што ћемо поједноставити форму и унапријед пружити алате за унапређење визуелног идентитета како би га организације могле једноставно развити и користити. Смјернице дају детаљне препоруке за изглед великог броја комуникацијских и промотивних алата који јасно одражавају улогу и циљеве Црвеног крста, а у складу са стандардима које је поставила МФЦКиЦП. Дио овог документа су припремљени обрасци за документе, промотивне и едукативне материјале који би могли затребати у нашем свакодневном раду. На крају, намјера ових смјерница није ограничити дјеловање организација Црвеног крста Републике Српске, него га унаприједити, потпуно осигуравајући аутономију организација да активности спроводе локално, а истовремено омогућавајући да буду препознатљиве као дио глобалне иницијативе.

ЗНАК, ЛОГОТИП И БРЕНД

ОСНОВНЕ ДЕФИНИЦИЈЕ

Знак Црвеног крста

Знак Црвеног крста (у наставку текста: Знак) је један од најпрепознатљивијих, најпоштованијих и, уопштено, један од симбола којем се највише вјерује у свијету.

Самим тим је и највећа снага Покрета у цјелини али и појединачних организација. Црвени крст је симбол безбједности и заштите, знак који симболизује наду и знак под којим јавност препознаје организације које припадају Покрету из читавог свијета као дио јединствене цјелине.

Његова употреба уткана је у међународно хуманитарно право, заједно са употребом Црвеног полумјесеца и Црвеног кристала. Иако ми, као дио структуре Друштва Црвеног крста/крижа Босне и Херцеговине и као дио Покрета, најчешће радимо самостално и у другачијим околностима, пружајући различите хуманитарне услуге, уједињује нас употреба знака Црвеног крста и примјена основних принципа. Као дио породице Црвеног крста, дужни смо користити и истицати знак Црвеног крста одговорно и досљедно како бисмо сачували идентитет и изграђено повјерење у Покрет.

Логотип организације

Визуелни идентитет, како је раније речено, начин је презентације организације кроз који се постиже препознатљивост у комуникацији са јавности. Камен темељац визуелног идентитета сваке организације јесте њен логотип.

У контексту Покрета, логотип представља комбинацију знака Црвеног крста и назива организације, који се користе заједно као цјелина.

Логотип Црвеног крста Републике Српске

У основи, израда и употреба логотипа организација које припадају Покрету подлијеже правилима индикативне употребе Знака. Будући да наши логотипи садрже Знак и назив Црвени крст, који су заштићени Женевском конвенцијом и Додатним протоколима, дужни смо осигурати да наши чланови, особље и волонтери логотип истичу исправно и у складу са утврђеним правилима.

Бренд Покрета је цјелокупност мишљења људи/јавности о организацији Црвеног крста. Често, људи поистовјећују бренд са визуелним идентитетом или логотипом, али бренд је далеко више од визуелног представљања организације. Бренд је репутација која је резултат збира нашег визуелног идентитета (чији је лого важан дио), порука које шаљемо, као и свих наших поступака.

СМЈЕРНИЦЕ ОРГАНИЗАЦИЈАМА У СТРУКТУРИ ЦКРС ЗА ИЗРАДУ И ПРИМЈЕНУ ЛОГОТИПА

Правилна употреба знака Црвеног крста за израду логотипа

Употреба логотипа означава употребу знака Црвеног крста заједно са називом организације Црвеног крста. Сврха употребе логотипа јесте ускладити и идентификовати организације Црвеног крста са Покретом. МФЦКиЦП се усагласила око општих упутстава за употребу и дизајн логотипа, који произлазе из Регулative о Знаку из 1991. године и усвојених добрих пракси. Неколико је основних правила која се морају поштовати при кориштењу знака Црвеног крста за израду логотипа организација које су дио Покрета.

Црвени крст увијек мора бити у једноличној црвеној боји. Међународна дефиниција је да боја знака буде јарка црвена боја, у досадашњем свијету препозната као “боја црвеног крста”. Такву је боју МФЦКиЦП изабрала да пробуди ентузијазам, мотивише, те подржи основне вриједности организације.

Формуле за боју у четворобојном процесу, RGB процесу и HTML бојама:

PANTONE 485
СМЈК 0:100:100:0
RGB 220:40:30
HTML #EE3224

Црвени крст увијек мора бити истакнут у свом оригиналном облику.

Црвени крст искључиво мора бити дводимензионалан, нипошто тродимензионалан.

Назив, иницијали или акроним организације Црвеног крста морају бити дио логотипа на сљедеће начине:

- а. Поравнат лијево са десне стране знака
- б. У кругу око знака

Дозвољене форме логотипа

Није дозвољено цртати, украшавати или додавати натписе на сам знак, нити на бијелу подлогу унутар рубова логотипа.

Није дозвољено мијењати облик знака развлачењем или изобличавањем.

Није дозвољено истицати знак самостално, без назива организације. У супротном, знак може бити погрешно схваћен као симбол заштите.

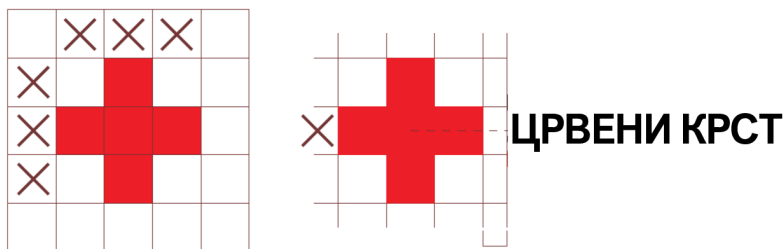

Примјери неисправног изгледа знака и логотипа

Препоруке организацијама за израду логотипа

На основу правила и препорука МФЦКиЦП, Црвени крст Републике Српске израдио је смјернице за израду логотипа намијењених организацијама у структури Црвеног крста Републике Српске.

Понуђене смјернице за израду логотипа нису обавезујуће, али су снажна препорука Црвеног крста Републике Српске свим организацијама, које су дио структуре, како бисмо постигли да вриједности Покрета промовишемо на досљедан начин, дајући допринос видљивости и препознатљивости наше организације као јединствене у читавој Републици Српској.

Конструкција знака и логотипа ЦКРС

Рјешење за израду логотипа које Црвени крст Републике Српске препоручује организацијама да користе поред стандардног кружног логотипа ООЦК/ГОЦК, у складу је са правилима и препорукама МФЦКиЦП, те задовољава два важна критеријума: **функционалност и једноставност.**

Предложени логотип је једноставан за израду, те његова припрема и примјена не захтијева специјализована знања у области графичког дизајна.

Код логотипа општинских и градских организација у структури Црвеног крста Републике Српске, назив матичне организације је исписан црном бојом, док је назив Црвеног крста Републике Српске исписан сивом бојом дефинисаном у овом документу.

С обзиром на то да логотипи ООЦК/ГОЦК имају два реда текста, конструкција логотипа је нешто другачија.

Примјер логотипа једне организације у структури ЦКРС

Код кружног логотипа за организације у структури Црвеног крста Републике Српске, у дијелу изнад знака црвеног крста исписује се назив “Црвени крст Републике Српске”, а испод знака исписује се скраћено ООЦК или ГОЦК и назив града или општине из које је организација Црвеног крста.

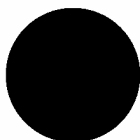
Примјер логотипа ООЦК и ГОЦК ЦКРС

Палета боја за израду логотипа

Црвена је основна боја знака црвеног крста. Као допунска боја код израде кружног логотипа се уводи плава, а код водоравног црна и сива. Бијела је примарна боја позадине и увијек јој се даје предност код примјене логотипа.

CMYK
0:100:100:0
RGB 220:40:30
#EE3224

CMYK
0:0:0:100
RGB 0:0:0
#000000

CMYK
97:68:0:0
RGB 21:101:174
#1565AE

CMYK
0:0:0:60
RGB 220:40:30
#878787

Дозвољена је употреба логотипа у позитиву и негативу приликом израде материјала који се по својој природи не могу израдити у боји (гравирање, пјескарење, дуборез, штампање на штампачу који није у боји), али не и код штампе униформи, мајица, плаката и другог промотивног материјала за обиљежавање програмских активности.

Препоручена типографија у логотипу

Препоручени фонт за назив организације је “Arial Nova” (подебљан) – фонт је бесплатан и доступан свима, на свим оперативним системима.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш
а б в г д ђ е ж з и ј к л љ м њ о п р с т ћ у ф х ц ч џ ш
Ц Р В Е Н И К Р К С Т Р Е П У Б Л И К Е С Р П С К Е

Битно је да када једном усагласите све елементе логотипа – знак, фонт, величину фонта и боје – такав логотип користите у свим будућим комуникацијама. Једном усвојен, логотип се више не би требао мијењати.

ПРИМЈЕНА ЛОГОТИПА - ОСНОВНЕ СМЈЕРНИЦЕ

- При изради комуникацијских алата или производа (нпр. брошуре, постери, публикације, видеоспотови) важно је на досљедан начин користити логотип организације, поштујући основна правила и препоруке које се тичу позиционирања логотипа и његовог комбиновања са логотипима других организација које дјелују у оквиру или изван Покрета.
- Логотип организације који садржи знак Црвеног крста и назив ЦКРС и ваше организације користите на бијелој подлози. Треба посебно водити рачуна о томе да се избегава тамна (црна и тамно сива), превише шарена (маскирна одјећа и др) или бесконтрастна позадина на којој стоји логотип како би се осигурала максимална видљивост.
- Побрините се да логотип није доминантна ознака на вашим комуникацијским материјалима. Величина логотипа мора бити усклађена са правилима из Правилника о употреби знака Црвеног крста у структури Црвеног крста Републике Српске!
- Водите рачуна о томе да логотип ваше организације користите само на комуникацијским материјалима и алатима који представљају хуманитарне активности ваше организације, никако комерцијалне или пословне подухвате.
- Не цртајте и не пишите по знаку или по бијелој подлози која непосредно окружује знак унутар рубова логотипа. Немојте креирати ни брендирати материјале или алате који нису компатибилни са основним принципима, хуманитарним вриједностима или мисијом Покрета или оне који се у срединама у којима дјелујете могу сматрати контроверзним.
- Не користите Знак као дио укупног дизајна ваших материјала (нпр., као „плус” или знак множења), јер таква примјена може умањити престиж самог Знака и углед Покрета у цјелини.

Логотип на производима намијењеним продаји или бесплатној подјели

Одабир производа и предмета које намјеравате продавати или дијелити у оквиру својих активности мора бити пажљиво урађен, водећи рачуна о логичким посљедицама које могу утицати на имиџ и репутацију ваше организације и Покрета у цјелини.

Промотивни материјали које дијелите могу бити, на примјер, оловке, постери, календари, привјесци за кључеве, УСБ-ови, сатови, опрема за прву помоћ, одјећа попут мајица, качкета и друго. При истицању логотипа на таквим предметима неопходно је водити рачуна о сљедећем:

- Логотип ваше организације на промотивним материјалима истакните дискретно, у малим димензијама, како би се избјегло схватање логотипа као симбола заштите.
- Размислите о крајњим корисницима производа које продајете или дијелите како бисте спријечили да предмете брендиране логотипом ваше организације у будућности користе особе које нису повезане с Покретом.

Тиме ћете избјећи злоупотребу Знака која би наштетила цјелокупном имиџу организације (нпр: да мајицу са Знаком или логотипом носи особа која учествује у насилним протестима или друго).

- На мајицама које дијелите или продајете немојте штампати знак великих димензија на предњу страну или леђа мајице, посебно не без назива ваше организације.
- На такав начин знак се истиче на мајицама у заштитне сврхе, у вријеме оружаних сукоба или природних катастрофа.
- Не можете штампати логотипе ООЦК/ГОЦК поред или преко логотипа ЦКРС на одјећи и униформама чију штампу је обезбиједио ЦКРС из својих буџетских средстава или посредством донатора.
- Немојте израђивати нити истицати логотип на промотивним материјалима који би могли бити злоупотријебљени као оружје (нож, скалпел и сл).
- Немојте поклањати промотивне материјале (логотип, банери, рол-ап, заставе, униформе, мајице и друго) особама и организацијама које не дијеле вриједности ваше организације и који би их могли злоупотријебити, што би резултирало негативним имиџом ваше организације и Покрета у цјелини (примјер: политичке странке, грађанске иницијативе за промјене и друго).
- Званичну одјећу Црвеног крста треба да носе и користе само волонтери, активисти и професионалци у структури Црвеног крста, те да се истим и поклања у циљу промоције Црвеног крста и никако другачије.

Примјер правилног истицања логотипа и исто важи и знак ЦК

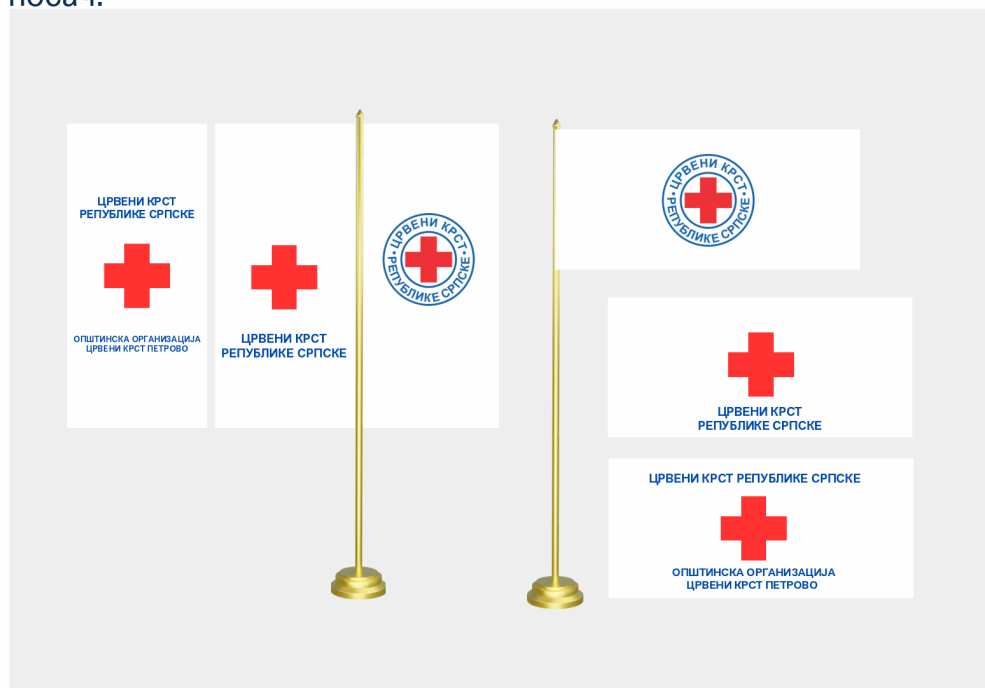

Примјер неправилног истицања логотипа и знака ЦК

На заставама које се истичу на јарболе испред зграде, на такозвана “фасадна копља” на зграду Црвеног крста или на дрвена, пластична или метална копља са стопом у просторијама зграде Црвеног крста штампа се логотип ваше организације Црвеног крста или Знак са називом организације. Никако не смије бити истакнута застава са Знаком без назива организације, осим у вријеме ратних сукоба. Логотип или Знак се постављају на средину заставе, никако у ћошак или на врх или на дно заставе.

Застава за јарбол се поставља на “Г” носач вертикално, док се застава за копље штампа хоризонтално, падајуће или на “L” носач.

Вертикална застава са Знаком и називом ООЦК/ГОЦК штампа се тако што се изнад Знака испишује назив “Црвени крст Републике Српске” у два реда, а назив ООЦК/ГОЦК испишује се у простор испод Знака пуним називом у два реда.

Хоризонтална застава са Знаком и називом ООЦК/ГОЦК штампа се тако што се назив “Црвени крст Републике Српске” испишује у простор изнад Знака у једном реду, а назив ООЦК/ГОЦК испишује се у простору испод Знака пуним називом у два реда. Логотип ООЦК/ГОЦК штампа се на средини водоравне и хоризонталне заставе.

Није дозвољено двострано штампати заставе са логотипом ЦКРС и логотипом ООЦК/ГОЦК или других организација, установа (општина, град и друго). Штампа се врши према димензијама утврђеним Правилником о употреби знака Црвеног крста.

Стоне заставице

Логотип или Знак са називом организације Црвеног крста се може употребљавати и на стоним заставицама различитих димензија.

Остали промотивни материјали

Штампа логотипа или Знака са називом организације дозвољена је и на другим промотивним материјалима попут роковника, оловака, шоља, блокова, фасцикли, power bank батерија, пуњача и других производа, који се набављају и поклањају испред организације за госте, партнере или учеснике кампова и радионица.

На роковнике и блокове се штампа кружни или хоризонтални логотип или Знак са називом организације. Логотип или Знак требају да буду сразмјерно мање величине у односу на оне који се постављају на одјећу или банере.

Није дозвољено штампати логотип ООЦК/ГОЦК на материјале који већ посједују логотип ЦКРС, као ни других организација.

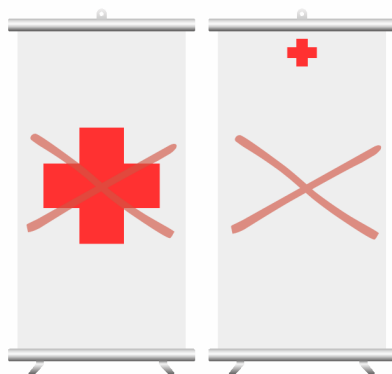
За истицање логотипа ваше организације на банерима, заставама и постерима великих димензија важе иста правила као и за брендирање промотивних материјала.

Посебно је потребно обратити пажњу на сљедеће:

- Логотип на банерима и постерима истакните дискретно, на примјер, како не би био доминантнији у односу на садржај банера или постера.
- Водите рачуна о томе гдје постављате заставе и банере – нека то буду мјеста достојна угледа и поштовања Знака и вриједности ваше организације и Покрета у цјелини.
- Немојте истицати Знак на заставама и банерима у великом формату без назива ваше организације, јер то представља заштитну употребу Знака.

Примјер правилног истицања логотипа и знака Црвеног крста са натписом организације

Примјер неправилног истицања логотипа и знака Црвеног крста без натписа организације

Видеоматеријали

Честа је пракса у оквиру Покрета, а све чешћа и међу организацијама Црвеног крста емитовање видеоматеријала – филмова, дигиталних прича за промотивне, едукативне сврхе или за подизање свијести о питањима од интереса.

И у таквим случајевима водимо рачуна о правилној употреби логотипа и Знака.

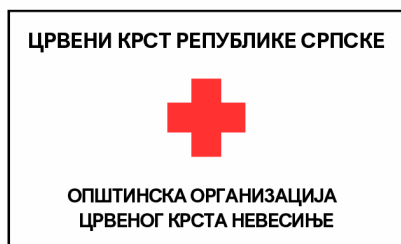
- Препоручено је и у складу с праксама оглашивачке индустрије да се логотип организације која је одговорна за продукцију видеосадржаја прикаже на крају видеа или у склопу одјавне шпице.
- Знак Црвеног крста може се истицати и током трајања видеа, док год се ради о овлаштеној употреби (На примјер: Знак може бити видљив на возилу које превози повријеђене током трајања сукоба или логотип ваше организације може бити истакнут на одјећи особља или волонтера који су учествовали у снимању видеа).
- Знак се не може истицати самостално, без додатног описа, као украсни елемент у дизајну анимираног филма или да означи локалне организације Црвеног крста на мапама.
- На логотипу ваше организације знак мора имати увијек бијелу позадину. Логотип не може бити у потпуности провидан.

Истицање знака и логотипа Црвеног крста на зградама и возилима

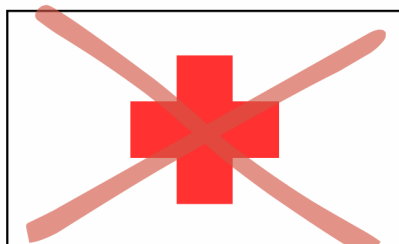
Двије су значајне ставке које треба имати у виду при истицању логотипа организације која припада Покрету на зградама и возилима које користи организација.

Прво, важно је знати да употреба логотипа увијек имплицира индикативну употребу Знака (употреба која показује везу особе, објекта или возила са неком од компонената Покрета) и она ни у ком случају не смије изазвати забуну и погрешно схватање Знака као симбола заштите.

Друго, само званични лого или Знак са називом организације може бити кориштен за индикативну употребу на зградама и возилима.

Правилан изглед табле за ООЦК/
ГОЦК у структури ЦКРС

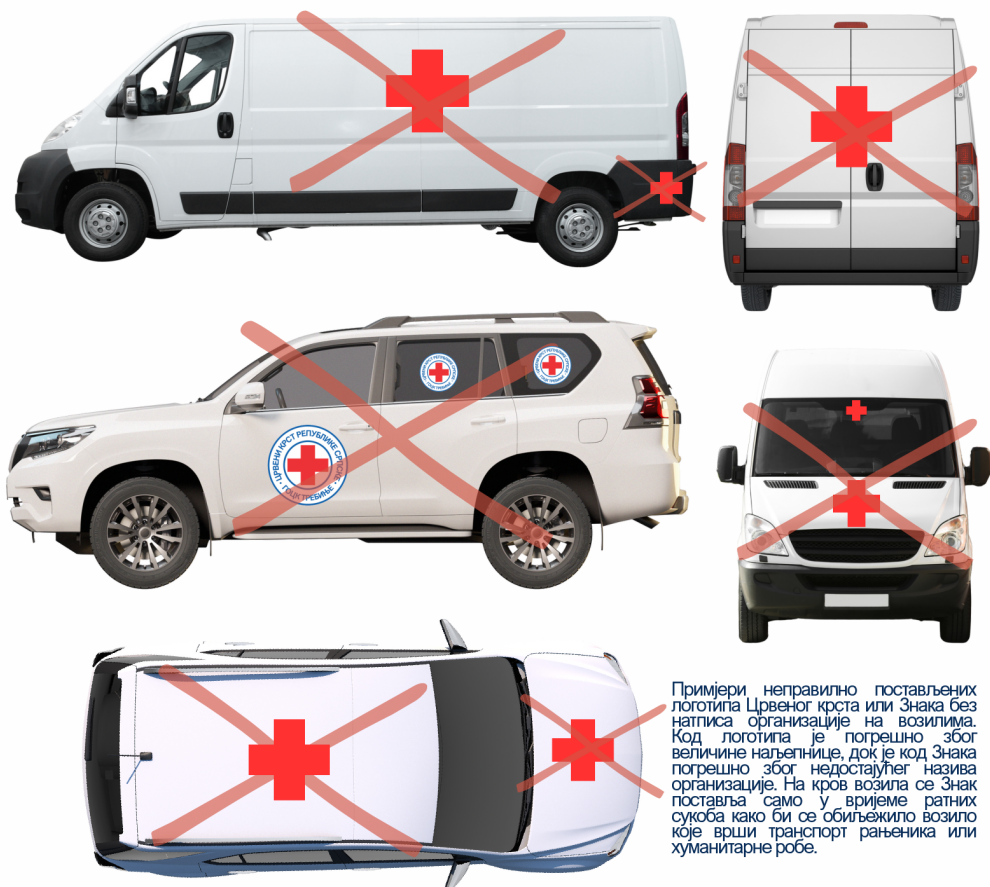

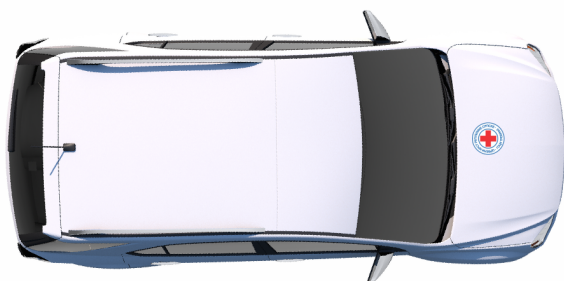
Неправилан изглед табле за ООЦК/
ГОЦК у структури ЦКРС

Знак Црвеног крста са називом
организације

Табле за обиљежавање зграда и других објеката које користи организација Црвеног крста треба да буду бијеле боје. На табли изнад Знака се исписује: Црвени крст Републике Српске, а испод: Општинска/Градска организација Црвени крст (назив града/општине). Табла се поставља на фасаду крај улаза у зграду или крај врата улаза у канцеларију, уколико организација Црвеног крста користи само дио зграде.

Примјери правилног означавања возила Црвеног крста у вријеме мира. Знак са називом организације или логотип ваше организације могу се постављати на предњу (поклопац мотора), задњу или бочне стране (предња врата) возила. Не могу се постављати на кров аутомобила, врата пртљажника (са горње стране). На фотографији комбија и џипа је само примјер изгледа, није дозвољено имати оба логотипа истовремено у пракси.

Није дозвољено логотип и Знак постављати на бранике, тачкове, предња, задња или бочна стакла на возилу. Такође, приватна возила волонтера или професионално запослених лица у Црвеном крсту не могу бити означена Знаком са натписом или логотипом организације Црвеног крста без затражене дозволе Црвеног крста Републике Српске. ЦКРС може издати дозволу за кориштење знака у случају превоза одређених хуманитарних роба у посебним приликама, али се те ознаке морају уклонити по извршењу задатка. Евиденцију о издатим дозволама у овим приликама издаје Стручна служба ЦКРС.

Изузетно, приликом манифестација, у акцијама прикупљања прилога, при вјежбама и смотрама, у акцијама на отклањању елементарних непогода и несрећа, по одобрењу општинске, градске и републичке организације, учесници у акцији могу носити логотип Црвеног крста на прслуку, на грудима и леђима, кружни или водоравни. Униформе и одјећу ВТЈ и ВТЕ Црвеног крста Републике Српске може штампати само ЦКРС и на исте не могу се штампати логотипи ООЦК/ГОЦК.

Примјер кружног логотипа Црвеног крста на предњој страни јакне у висини грудног коша.

Примјер кружног логотипа Црвеног крста на леђима јакне/прслука, који се користи у изузетним приликама.

Ово не значи да ООЦК/ГОЦК не могу да штампају логотип или Знак са називом организације на прслуке, мајице, јакне и другу одјећу намијењену опремању радног особља Црвеног крста, али се та одјећа не може користити у вјежбама и активностима које организује ЦКРС. Особље Црвеног крста може носити беџ, значку или прслук Црвеног крста у активностима везаним за рад организације, а мимо радног времена (кампови, састанци, семинари, радионице, свечани приједи и слично). **Само у изузетним приликама** (у вријеме ратних сукоба или елементарних непогода) запослени и волонтери Црвеног крста могу носити одјећу са Знаком Црвеног крста без назива организације.

Одјећа са логотипом организације и Знаком Црвеног крста служи, искључиво, да означи професионално особље и волонтере Црвеног крста са организацијама и Покретом Црвеног крста. Дакле, означава особе од којих се може затражити помоћ, које уживају повјерење и поштовање јавности и посједују алате и механизме помоћу којих могу пружити подршку и помоћ. Зато, морате водити рачуна коме дајете одјећу са логотипом и Знаком Црвеног крста, те настојати да никада не дође до злоупотребе логотипа ваше организације и Знака Црвеног крста.

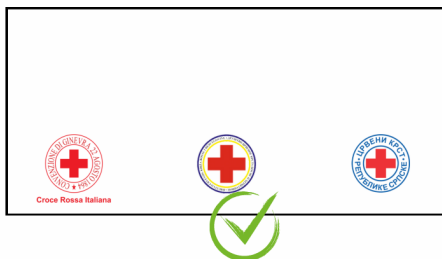
Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са партнерима у пројектима

Национална друштва, али и организације Црвеног крста које дјелују на локалним нивоима, често, међусобно сарађују са МФЦКиЦП, МКЦК и другим дијеловима Покрета. При имплементацији заједничких активности, организације које припадају Покрету такође морају водити рачуна о томе да слиједе смјернице за истицање логотипа:

- Логотипи Ваше и других организација требају бити у истој равни, један поред другог.
- Оставите довољно простора између логотипа организација;
- Размак између логотипа треба одговарати висини знака Црвеног крста;
- Немојте мијењати логотип како бисте га прилагодили логотипима других организација;
- Немојте развлачити или издуживати ваш логотип. Немојте скраћивати назив Црвеног крста Републике Српске или Ваше организације мимо правила у кружном или хоризонталном логотипу;
- Штампарије код којих израђујете промотивни материјал морају се придржавати ових Смјерница и Правилника.

Примјер неправилног исписивања и означавања приликом реализације пројеката са партнерима

Примјер правилног исписивања и означавања приликом реализације пројеката са партнерима

Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са партнерима изван Покрета

Није ријеткост да организације Црвеног крста раде са партнерима који нису дио Покрета - оваква сарадња представља сарадњу са екстерним партнерима. Екстерни партнери могу бити институције власти или друге јавне институције и међународне организације и агенције, оружане или безбједносне снаге, универзитети, невладине организације, приватне компаније и корпорације или медији.

Оваква партнерства се могу остварити из различитих разлога и са различитом сврхом, као што су: тренинзи, едукације, дисеминација материјала и знања, кампање за подизање свијести, хуманитарне активности и друго.

У овом случају, неријетко се дизајнирају табле, банери, заставе и други промотивни материјали са заједничким логотипима и симболима уз исписивање назива организација и институција који учествују у активностима.

Партнерства са властима, оружаним и безбједносним снагама и цивилним друштвом

Организације Црвеног крста често улазе у партнерства са универзитетима, хуманитарним организацијама, властима или оружаним и безбједносним снагама, како би реализовали заједничке пројекте попут промоције међународног хуманитарног права, здравствених едукација и тренинга у циљу брзе реакције у случају катастрофа. Комуникацијски алати у виду публикација, писама, позивница, диплома или картица са именима често се користе у склопу заједничких активности.

У случајевима када организација Црвеног крста финансијски подржава овакве врсте партнерстава и иницијатива, логотип те организације може бити видљив и укључен на материјалима који се штампају заједно са логотипом партнерске организације. Веома је важно да се јасно објасни о чему је ријеч како не би дошло до неспоразума и како се не би угрозила перцепција независности и неутралности организације или самог Покрета. Уколико се ради о осјетљивом садржају или иницијативама, такав материјал не би требао бити дијељен никоме другом осим члановима циљне групе.

С тим у вези, препоруке за брендирање када се ради у оваквим партнерствима су следеће:

- Уз логотипе додајте и објашњење којим се дефинише повезаност са партнерском организацијом (нпр. “У партнерству са...”);
- Обратите пажњу на правилан изглед и димензије логотипа (немојте их превише примицати, стављати насумично по простору, развличити, збијати, писати преко и насумично око назива организација или Знака);
- Мислите на имиџ ваше организације и немојте дозволити да лоше осмишљен слоган утиче на квалитет кампање коју реализујете;

- Објасните партнерима правила кориштења вашег логотипа и Знака, а у случајевима када је партнерство потврђено формалним уговором, обавезно укључите правила о истицању логотипа у сам текст уговора;
- Логотип Ваше организације треба да буде у меморандуму уговора и промотивним материјалима који израђујете за потребе промоције пројекта који реализујете са партнерима;
- Уколико партнерска организација штампа промотивне материјале са вашим логотипом, обавезно их замолите да припрему за штампу пошаљу Вама на преглед и одобрење;
- Не користити логотип уколико је Ваша организација или неко из Ваше организације учесник на догађају. Логотип се користи само када сте један од организатора догађаја.

Примјер истицања логотипа у заједничкој акцији ДДК са другим организацијама, које су изван Покрета

Примјер истицања логотипа ЦКРС и ТЦП приликом реализације међународне акције помоћи

КОМЕРЦИЈАЛНА УПОТРЕБА ЗНАКА И ЛОГОТИПА

Приликом сарадње са комерцијалним партнерима, препорука је да се предузму мјере заштите престижа и поштовања, које знак ужива како би се очувао имиџ Ваше организације и цијелог Покрета. Када Ваша организација улази у ову врсту партнерства, битно је знати који профил компаније одговара вашим потребама, те које су компаније пожељне као партнери, а које то нису. Битно је проћи кроз процес провере компаније прије него уђете у партнерство с њом, те се овај дио смјерница односи управо на то. Кроз сарадњу са партнерима важно је да поштујете Основне принципе Покрета Црвеног крста, те да гајите исте или сличне вриједности као и партнер са којим планирате сарадњу.

Ниједна организација Црвеног крста или Црвеног полумјесеца у свијету, па самим тим ни организације у структури Црвеног крста Републике Српске не смију остваривати сарадњу нити на било који други начин бити повезани са компанијама или организацијама које промовишу конзумацију алкохола, цигарета, продају и промоцију куповине или продаје оружја, акција штетних за животну околину, политичким кампањама, протестима или другим догађајима који се косе са Основним принципима Покрета Црвеног крста.

- Обезбиједите да су трајање и локације обухваћене заједничким активностима ограничене и јасно договорене са комерцијалним партнером;
- Направите писани уговор са комерцијалним партнером који је одобрила и потписала надлежна особа у организацији;
- Задржите контролу над читавом иницијативом која се спроводи у сарадњи са комерцијалним партнером (ово укључује и промотивне материјале који ће бити реализовани у пројекту);
- Задржите право на раскид уговора уколико партнер прекрши договор и својим поступцима и активностима наруши имиџ ваше организације и Основне принципе Црвеног крста;

- Јасно саопштите да партнерство са комерцијалним партнером ни случајно не значи да Покрет промовише компанију, њене производе или услуге;
- Обезбиједите да материјали или финансијска корист коју Ваша организација буде имала од оваквог партнерства буде значајна, а да при томе не угрози независност и неутралност Ваше организације;
- Препорука је да било каква финансијска корист не прелази 20% укупног буџета организације, како не би наштетила њеној независности;
- Интегритет Знака и Ваше организације морате ставити испред краткорочне финансијске добити;
- Направите схему бенефиција за partnере, односно привилегија које им можете понудити у складу са њиховим донацијама и ангажманима;
- Напомените партнерима да постоје правила кориштења Знака, као и логотипа Ваше организације.

Истицање логотипа Црвеног крста приликом сарадње са комерцијалним партнером

Организација Црвеног крста која сарађује са комерцијалним партнером може уступити право на кориштење логотипа комерцијалном партнеру у циљу креирања промотивних рекламних материјала, али не и за кориштење на производима партнера који су намијењени продаји.

Када се ради о заједничком оглашавању, битно је јасно објаснити природу партнерског односа и иницијативе како би се избјегло стварање перцепције да организација Црвеног крста подржава/ промовише компанију, њене производе и услуге.

- Увијек оставите довољно простора између логотипа Ваше организације и логотипа комерцијалног партнера, те се побрините да се никакав текст или знак не преклапа са логотипом Ваше организације нити да му је преблизу постављен;
- Јасно објасните какву врсту подршке ваша организација добија од комерцијалног партнера.
- Избјећи неспоразуме и не дозволити да се стекне утисак да ваша организација подржава компанију као такву, а не само заједничку иницијативу.
- Ово се може постићи кориштењем синтагми попут: “У партнерству са...”, “Уз подршку...”, “Кампања/иницијатива за подршку...” и слично.
- Логотип треба бити мањих димензија и нипошто доминантни елемент дизајна промотивних материјала;
- Обавезно у уговору нагласите правила кориштења логотипа, те обезбиједите право да учествујете у сваком кораку креирања промотивних материјала и имплементације пројекта/кампање како бисте задржали увид у комплетан процес;
- У уговор требате укључити клаузулу којом Ваша организација у сваком тренутку задржава право да га раскине, чак и у кратком року.
- Не смијете дозволити да комерцијални партнер направи кампању из које се може протумачити како је он дио Покрета, јер није ријетка ситуација да комерцијални партнери желе користити Знак Црвеног крста дајући себи посебан статус или право да се представљају као дио Покрета;
- Немојте дозволити штампу логотипа или Знака на производима који иду у продају.

Примјери правилног брендирања кроз различите
врсте акција и догађаја

Истицање логотипа Црвеног крста на производима и амбалажи - посебна правила при сарадњи са комерцијалним партнерима

Основна је препорука да се у свим околностима избјегава истицање знака, тиме и логотипа организација из Покрета Црвеног крста на производима комерцијалних партнера. Логотип организације Црвеног крста не смије бити дио паковања производа који се продаје, али може бити дио амбалаже, за коју не постоји секундарна намјена и која ће бити одбачена када се производ употребијеби.

У пракси то значи да, на примјер, логотип не би смио бити на флаши у којој се налази вода, с обзиром на то да је флаша саставни дио производа, тј. паковања. Међутим, логотип би се могао налазити на пластичној фолији у којој је запаковано више флаша са водом спремних за транспорт.

Такође, логотип не би смио бити смјештен на, на примјер, паковање сока, али би могао бити на картону у којем се налази више производа и који ће бити одбачен у сваком случају. Још један примјер: Логотип не би смио бити на сапуну, али би могао бити на амбалажи сапуна која ће се бацити.

Партнерска компанија може на производ ставити логотип организације Црвеног крста искључиво заједно са објашњењем на који начин тачно компанија подржава организацију, да ли је то донација или неки други вид подршке.

У сваком случају, основне напомене су сљедеће:

- Увјерите се да ће логотип Ваше организације бити само на спољашној амбалажи, која ће бити бачена у кратком року (пластичне амбалаже које служе за транспорт више флаша, картонске кутије са соковима, сапунима и друго);
- Истакнути логотип мора бити мањих димензија (према Правилнику);
- Јасно назначити објашњење партнерства и улоге комерцијалног партнера у партнерству. Користите раније споменута рјешења попут: “У партнерству са...” и слично, како не би дошло до забуне да се ради о подржавању кампање или производа;
- Обезбиједите да логотип Ваше организације буде доступан само на одређено вријеме и на одређеном подручју и ове ставке, обавезно, укључите у уговор;
- Покушајте исправно процијенити ризике које носи заједничка промоција, те будите свјесни тога какве посљедице може имати асоцијација на производ, тј. његов квалитет и на вашу репутацију;
- Уколико ваш комерцијални партнер планира дистрибуисати производе на територију друге организације Црвеног крста, обавезно тражите њен пристанак и обавијестите о томе другу организацију;
- Немојте дозволити да логотип ваше организације буде истакнут на паковању које је саставни дио производа (флаша воде, конзерва хране или напитка, кеса прашка или риже и сл;
- Немојте истицати Знак без назива организације Црвеног крста;
- Немојте дозволити истицање логотипа и Знака за саставни дио дизајна на паковањима или производима.

Примјери правилног и неправилног истицања логотипа Црвеног крста у сарадњи са комерцијалним партнерима.

ПРОМОТИВНИ МАТЕРИЈАЛИ - ПРИЈЕДЛОЗИ

У складу са препорукама за израду и примјену логотипа, Црвени крст Републике Српске припремио је приједлоге за израду различитих врста промотивних материјала у намјери да општинским и градским организацијама у структури ЦКРС понудимо готова рјешења, олакшамо свакодневни рад и обезбиједимо досљедност примјене овдје наведених препорука.

Додатни елементи за израду промотивних материјала:

Дозвољена је примјена бесплатног системског фонта “Arial Nova”, у варијантама “bold”, “regular” и “italic”.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

а б в г д ђ е ж з и ј к л љ м н њ о п р с т ћ у ф х ц ч џ ш

ЦРВЕНИ КРСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

а б в г д ђ е ж з и ј к л љ м н њ о п р с т ћ у ф х ц ч џ ш

ЦРВЕНИ КРСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

а б в г д ђ е ж з и ј к л љ м н њ о п р с т ћ у ф х ц ч џ ш

ЦРВЕНИ КРСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Препоручена палета боја

Уз кориштење примарне палете боја, дозвољено је кориштење секундарне палете. Ове боје нису намијењене обиљежавању одређених одјељења, програма или активности унутар организацијске структуре Црвеног крста.

Препоручује се кориштење секундарне палете приликом израде материјала који захтијевају већу палету боја, као што су публикације, графикони, табеле, илустрације и друго. Такође, пожељно је користити нијансе исте боје, а примјере овакве употребе можете погледати на фото приказу испод.

Визиткарте - опис и припрема

Визиткарте су промотивни материјал за размјену контаката са појединцима у циљу остваривања будуће пословне сарадње. Веома је важно да једна визиткарта врло јасно представља о којој се организацији ради, коју функцију врши особа чије име је исписано на визиткарти, те садржи најважније информације - број телефон, и-мејл адресу, пословну адресу, поштански број, функцију или позицију на послу, те логотип организације.

Препоручује се да визиткарта буде бијеле боје, са црвеним или плавим детаљима, те црним словима, зарад боље и јасније читљивости са типичним фонтом који се користи при изради осталих промотивних и визуелних материјала и предмета.

Уколико се одлучите за другу боју позадине и Знак Црвеног крста са називом организације, водите рачуна да Знак буде на бијелој подлози, како не би био погрешно представљен.

Такође, наша препорука је да се визиткарте штампају двострано, на српском језику и на енглеском језику, те да их можете користити и размјењивати и са страним партнерима и сарадницима.

Приједлог изгледа визиткарти - двострана штампа

Коверте - опис и припрема

Коверте са описом организације могу бити снажан алат визуелног идентитета када се користе правилно. Коверте са логотипом се користе у свакој формалној кореспонденцији са интересним групама.

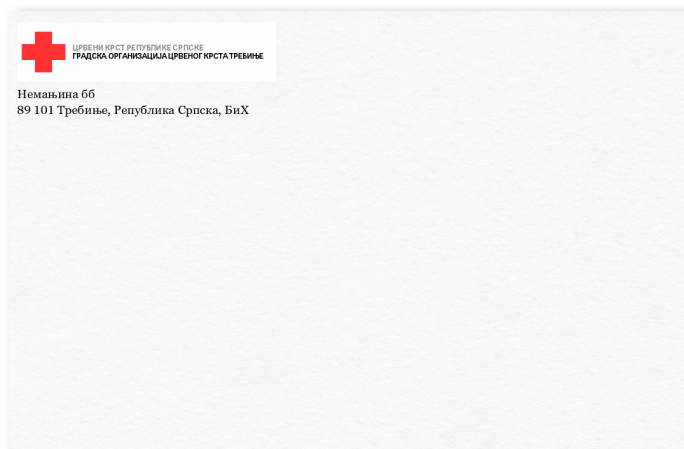
У зависности од расположивости ресурса, коверте би требало имати спремне са логотипом организације у горњем лијевом углу, гдје се обично исписује назив и адреса организације која шаље пошту.

Коверте би требале бити бијеле боје, с обзиром на то да логотип садржи Знак који мора бити на бијелој позадини. Умјесто кружног или хоризонталног логотипа, на коверту се може ставити и Знак са називом организације.

Уколико немате ресурса да штампате логотип или Знак са називом организације на коверте у боји, можете израдити наљепнице са логотипом које ћете лијепити на коверте.

Ручно исписивање коверти се не препоручује због професионалности и озбиљности организације, те евентуалне грешке у исписивању адресе организације или корисника којем шаљемо пошту.

У приказу испод је примјер како би требало правилно адресирати коверту за слање поштом. У случају слања пакета, практичније је урадити наљепнице са логотипом организације мањих димензија од оне које лијепимо на пакете помоћи.

Меморандуми

Једно од правила пословне комуникације јесте да свака организација има оригинални меморандум. Меморандум организације је универзална подлога која се користи за формалну и пословну комуникацију са јавности (медијима, партнерима, институцијама). Поставља се на папиру А4 формата, на којем се налази логотип организације и назив организације, те слоган.

Црвени крст Републике Српске користи стандардни меморандум, гдје у горњем дијелу меморандума се налази кружни логотип, те назив организације на српском језику, на ћирилици и латиници, као и назив на енглеском језику. У доњем дијелу меморандума је адреса организације, поштански број, бројеви телефона, е-поште, веб адресе, те бројеви жиро рачуна организације у банкама.

На меморандуме се пишу формална писма, саопштења за медије, уговори и сарадња са партнерским организацијама, дописи и писма молбе, захтјеви и слични документи који из организације иду ка јавности. Меморандум је важан дио сваке пословне комуникације и као такав одражава озбиљност и професионалност.

Изглед меморандума ООЦК/ГОЦК:

Меморандум у прилогу на наредној страници је примјер који користи ЦКРС, а меморандуми ООЦК/ГОЦК треба да изгледају тако што се у првој реченици исписује назив “Црвени крст Републике Српске”, затим “Координациони одбор Црвеног крста (назив регије)”, “Општинска/градска организација Црвеног крста (назив општине/града)”. У лијевом горњем углу меморандума треба да стоји кружни логотип ваше организације Црвеног крста, а у горњем десном углу меморандума кружни логотип Црвеног крста Републике Српске са слоганом “Породица хуманости”, полукружно исписан испод логотипа.

У доњем дијелу испод линије треба да буде исписана адреса ваше организације, поштански број града или општине, веб адреса или е-пошта, број телефона и број жиро рачуна који посједујете у банци. Када се дефинише изглед меморандума као такав треба увијек да се користи и да се не мијења, осим у посебним свечаним приликама.

Црвени крст Републике Српске
Crveni krst Republike Srpske
Red Cross of the Republic of Srpska

Доброволних давалаца крви 10,
71420 Пале, Република Српска, БиХ
057 223 533, 057 223 534
ckrsc@crvenikrst.org
580 00000 00000 0000 Унирединт банка

Приједлог изгледа Меморандума
Црвеног крста Републике Српске

Црвени крст Републике Српске
Координациони одбор Црвеног крста Сарајево-Романија
Општинска организација Црвеног крста Калиновице
Municipal Organization of the Red Cross Kalinovik

Улица Марка Марковића 10
Калиновице, Република Српска, БиХ
055 000 000
ck.kalnovik@gmail.com
580 00000 00000 0000 Унирединт банка

Приједлог изгледа меморандума ООЦК/ГОЦК у
структури Црвеног крста Републике Српске

Изглед ових меморандума је илустративан и свака организација може да користи ове приједлоге тако што ће их подесити према својим подацима и поставити своје логотипе организација.

Није дозвољено користити само логотип ЦКРС без логотипа ООЦК/ГОЦК, те мијењати боје логотипа, фонт и друге елементе.

Није дозвољено користити самоиницијативно креиране логотипе који одударе од оних прописаних правилницима, као и писање преко логотипа, посебно Знака, те мијешање латиничног и ћириличног писма на истом документу.

Публикације и брошуре

У наредном дијелу овог документа погледајте примјере за израду различитих врста публикација, примјењивих на израду документа као што су годишњи извјештаји, едукативни материјали за радионице, приручници, постери, леци, флајери, билтени и друго.

Препоручене димензије за различите врсте публикација су:

1. Едукативни материјали, приручници, брошуре - А5 формат;
2. Публикације намијењене дијелењу информација - леци, инфографике, флајери, афише - А4 формат;
3. Опште публикације попут годишњих или програмских извјештаја - А4 формат.

Код израде публикација различитих врста Црвени крст Републике Српске не ограничава вас да бирате врсту фонта и боје, али се препоручује да користите фонтове који су креативни, привлаче пажњу читаоца, али нису превише нападни и да су јасни и читљиви. Код избора боје препоручује се да користите црвену, плаву или сиву, што су основне боје логотипа и црвеног крста. Такође, можете да користите и боје из секундарне палете из претходног дијела документа.

Код израде брошура, летака, флајера, постера и других материјала препоручујемо да користите фото колаже из архивских фотографија или илустрације које најбоље описују задату тему о којој извјештавате или информишете јавност. Увијек на промотивним материјалима морате да истакнете кружни или хоризонтални логотип, или Знак са називом организације.

Публикације треба да буду јасне, са фотографијама или графиконима који најбоље описују задату тему, а свака тема треба да носи основну поруку или слоган те акције, датума или догађаја. Црвени крст Републике Српске углавном израђује све публикације и дистрибуише их на терен ка ООЦК/ГОЦК у циљу обиљежавања датума из календара традиционалних активности Црвеног крста.

Презентације

Презентације које се користе у свакодневном пословању, а направљене су помоћу MS Powerpoint алата требале би бити једноставне и јасне, са минималистичким дизајном, логотипима и са мало текста. Прије израде презентације, испланирајте које су то информације заиста неопходне да буду на екрану с обзиром на то да презентација првенствено служи као алат за помоћ говорнику, те на њој треба бити само неколико одредница по слајду, бројеви, прикази и илустрације или фотографије.

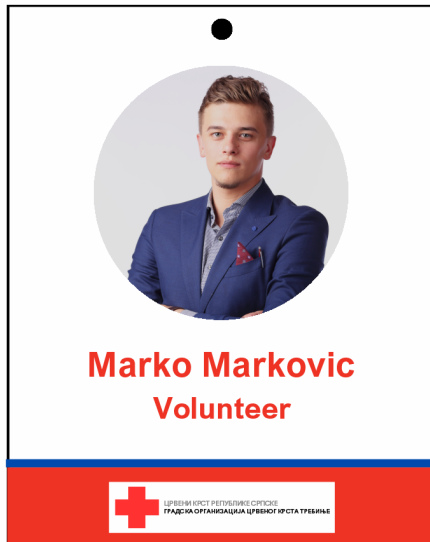
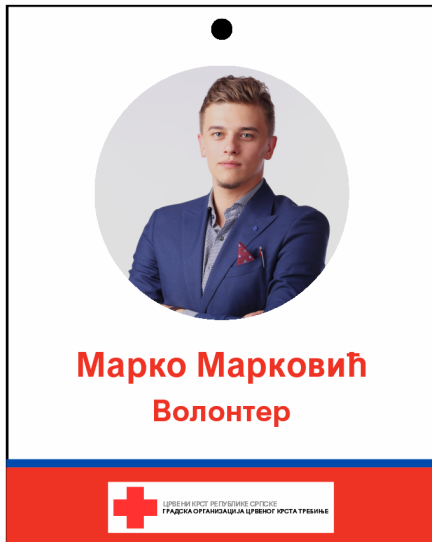
Неколико препорука при изради презентација:

- Исписујте основне тезе, а не превише текста, посебно не у појединачним слајдовима. С обзиром да говорник излаже, нико из публике неће читати са слајдова;
- Избјегавајте јарке боје позадине и слова, те водите рачуна да боја слова и позадине буде различита, како би била јасно видљива и читљива;
- Слова требају бити најмање 24pt, а фронт намијењен овом документу (Arial Nova);
- Дискретно истакните логотип организације на презентацији.

Акредитације

Црвени крст Републике Српске израдио је јединствен изглед акредитација за комплетну структуру запосленог особља и волонтера, које се могу користити у свечаним и пословним приликама, у којим могу учествовати и волонтери као представници конференције младих у Скупштини Црвеног крста Републике Српске, те на другим активностима, радионицама, тренинзима и семинарима.

На сљедећој страници налазе се примјери изгледа акредитација, чији изглед предлажемо за израду и кориштење.

Формат акредитације је А6. Папир на којем се штампају акредитације је кунстдрук 250 грама са додатном пластификацијом. Акредитације се штампају двострано, у боји, са фотографијом лица које је носилац акредитације. Једна страна садржи логотип организације, фотографију, име и презиме, те функцију које лице обавља у организацији, исписану на српском језику, а друга страна исте елементе исписане на енглеском језику. Акредитације може да изради Црвени крст Републике Српске за све професионалце и волонтере, као и организације у структури по потреби према овом приједлогу.

Службене легитимације

Израда службених легитимација Црвеног крста Републике Српске врши се искључиво по налогу Стручне службе Црвеног крста Републике Српске. Службене легитимације могу да носе само професионалци запослени у структури Црвеног крста Републике Српске.

О издатим легитимацијама евиденцију води координатор за организациони развој у Црвеном крсту Републике Српске. Легитимације се израђују у димензијама 86x54 милиметра, поликарбонатског састава, дебљине 0,81 милиметра и истог су састава као возачка дозвола или лична карта БиХ.

На предњој страни легитимације налазе се логотип Црвеног крста Републике Српске, фотографија, име и презиме, број личне карте, те функција носиоца легитимације. За носиоце легитимације запослене у ООЦК/ГОЦК испод назива функције исписује се иницијалима назив организације у којој су запослени. За носиоце легитимације у Стручној служби ЦКРС испод функције исписује се назив програма или службе којом руководи.

На дну картице исписује се серијски број, датум издавања и рок истека легитимације, те у десном доњем углу потпис носиоца легитимације.

На полеђини легитимације налази се текст на српском и енглеском језику сљедећег садржаја:

“Овим се потврђује да је носилац ове легитимације овлаштени представник Црвеног крста Републике Српске. Тражи се сарадња свих органа у олакшавању кретања и хитне мисије носилаца у складу са Принципима ове организације.”

“This certifies that the holder of this card is an authorized representative of the Red Cross of the Republic of Srpska. The cooperation of all authorities is requested in facilitating the movement and emergency mission of the bearer in accordance with the principles of this organization.”

У доњем десном углу налази се потпис овлаштеног лица Црвеног крста Републике Српске који издаје легитимацију.

 <p>Црвени крст Републике Српске Службена легитимација</p> <p>МАРКО Име МАРКОВИЋ Презиме Секретар Општинска организација Црвеног крста (назив општине)</p> <p>Серијски број Датум издавања Датум истека</p> <p>Потпис</p>	<p>Овим се потврђује да је носилац ове легитимације овлаштени представник Црвеног крста Републике Српске. Тражи се сарадња свих органа у олакшавању кретања и хитне мисије носилаца у складу са Принципима ове организације.</p> <p>This certifies that the holder of this card is an authorized representative of the Red Cross of the Republic of Srpska. The cooperation of all authorities is requested in facilitating the movement and emergency mission of the bearer in accordance with the principles of this organization.</p> <p>Потпис овлаштеног лица</p>
--	--

**АУТОРСКИ ДОКУМЕНТ СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ
ЦРВЕНОГ КРСТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

**ПРЕМА СМЈЕРНИЦАМА И ПРЕПОРУКАМА
МЕЂУНАРОДНЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ ДРУШТАВА
ЦРВЕНОГ КРСТА И ЦРВЕНОГ ПОЛУМЈЕСЕЦА**

2024.

**ЦРВЕНИ КРСТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ДОБРОВОЉНИХ ДАВАЛАЦА КРВИ 10
71.420 ПАЛЕ, РЕПУБЛИКА СРПСКА, БИХ**